

‘Culinair’ schraapgedrag van katten bij de voerbak

U heeft het uw kat misschien wel eens zien doen; schrapen met de voorpoot bij de voerbak. Fascinerend gedrag omdat het volgens onze mensennormen nergens toe leidt. Waarom doet de kat dit, wat stimuleert de kat om dit te doen? In mijn afstudeeronderzoek heb ik gekeken of dit gedrag misschien samenhangt met het soort voer en hoe vaak de kat gevoerd wordt.

Inleiding

Naar het schraapgedrag van katten bij hun voerbak is tot op heden geen wetenschappelijk onderzoek gedaan. Ook in de literatuur is het een onderwerp dat niet vaak besproken wordt. Zelfs het in kaart brengen van de frequentie van het verschijnsel heeft naar mijn weten nog niet plaatsgevonden.

In dit onderzoek is via een enquête gezocht of er een verband bestaat tussen enerzijds het *soort voer* dat de kat aangeboden krijgt en de *frequentie* van het aanbieden van het voer, en anderzijds het vertonen van schraapgedrag. Mijn hypothese was dat het schraapgedrag vooral voorkomt bij katten die *voortdurend nat voer* tot hun beschikking hebben.

Verder heb ik met de enquête in kaart gebracht of er mogelijk afhankelijkheden zijn tussen schraapgedrag en andere kenmerken, zoals leeftijd van de kat, geslacht, neutralisatie, aantal katten per huishouden en of de kat een binnen- of buitenkat is.

Het resultaat van het onderzoek bleek verassend, en de verwachting kwam niet uit!

Wat bedoel ik met schrapen?

Aanveegbeweging met de voorpoot rond de voerbak. De kat schraapt met z'n poot over de grond. Sommige katten wisselen links en rechts af. Dit aanvegen kan enkele seconden tot enkele minuten duren. Daarna loopt de kat weg. Het aanharken lijkt op het bedekken van urine en/of ontlasting door aarde of kattenbakvulsel. De kat doet dat zowel op de kattenbak als in de vrije natuur op dezelfde manier.

In alle gevallen begint het gedrag met het snuffelen aan het voer. Daarna zijn er vier mogelijkheden:

- de kat gaat direct schrapen met één van de beide voorpoten;
- de kat neemt een paar happen (en laat de rest liggen) en gaat dan met één van de beide voorpoten schrapen;
- de kat eet eerst de hele voerbak leeg en gaat dan met één van de beide voorpoten schrapen;
- de kat eet zonder daarna te schrapen; soms keert de kat later terug om dan pas te gaan schrapen.

Er is weinig literatuur die het schrapen bij de voerbak behandelt. Als het aan de orde komt wordt vaak de geur van het voedsel in relatie gebracht met het verbergen ervan, namelijk om vijanden en concurrenten niet op de aanwezigheid van het voedsel (prooi) te attenderen. Dit is dan ook de basis geweest voor mijn hypothese, waarbij ik overigens 'een prooi' heb vervangen door 'nat voedsel'.

Behalve het effect van nat voer dat voortdurend beschikbaar is, was ik geïnteresseerd in de achtergronden van het schraapgedrag en wilde ik enkele algemene vragen kunnen beantwoorden, zoals:

- Hoeveel procent van de katten schraapt?
- Is er een verband met leeftijd, ras, geslacht, binnen- of buitenkat of één- of meerkats-huishoudens?

Resultaten en conclusies

Eindconclusie

Van de 115 katten die aan het onderzoek deelnamen schraapte 37% wel en 63% niet. Het merendeel is dus geen schraper.

Mijn hypothese bleek niet te worden ondersteund door de resultaten van het onderzoek, met andere woorden katten die voortdurend natvoer beschikbaar hebben schrapen niet vaker dan andere katten.

Bevindingen

Er is geen relatie aangetoond tussen schrapen en:

- ***Soort voer***

In de enquête kon men kiezen tussen droge brokjes/nat blikvoer/rauw vers vlees/ of een combinatie van brok en nat.

Er bleek geen significant verband te bestaan tussen het soort voer en het schraapgedrag.

- ***Frequentie van voeren***

Hier kon men kiezen tussen doorlopend buffet en 1 à 2 x per dag voeren

Weliswaar wijkt het schraapgedrag van katten die slechts 1 of 2 keer per dag voer krijgen duidelijk af van zij die een doorlopend buffet hebben (28% respectievelijk 40%), echter gezien het relatief beperkte aantal katten dat één of twee keer per dag voer krijgt (25) moest worden aangenomen dat dit resultaat niet significant is en de afwijking op toeval berust.

- ***Combinatie van soort voer en frequentie van voeren***

Deze vraag kwam niet als zodanig in de enquête voor, maar hij kan wel beantwoord worden door de resultaten bij de beide bovenstaande vragen te combineren. Het vaststellen van dit mogelijke verband is relevant gezien de hypothese dat de kat bij een combinatie van *nat voer* en *doorlopend buffet* eerder geneigd zal zijn te gaan schrapen dan bij droge brokjes en een afgepaste maaltijdverstrekking.

Hiertoe is gekeken naar het wel of niet schrapen van katten die een combinatie van nat- en droogvoer doorlopend beschikbaar hebben.

Van de 115 katten krijgen 42 katten een combinatie van nat- en droogvoer en hebben dat doorlopend beschikbaar. Van deze 42 katten schraapt 45% wel en 55% niet. Slechts 12 katten krijgen droogvoer dat 1 à 2 maal daags wordt verstrekt. Hiervan schrapen er 3 wel en 9 niet. Deze aantallen –met name van de tweede groep– zijn te gering om een deelconclusie aan te verbinden. Blijkbaar stimuleert het continu beschikbaar zijn van nat voer niet specifiek tot schraapgedrag.

- ***Aantal katten per huishouden***

In 20 huishoudens leeft de kat solo. Van de totaal 95 katten die deel uitmaken van een meerkatshuishouden, vormen 29 katten een duo huishouden met een andere kat.

De resterende 66 katten vormen met drie of meer andere katten een huishouden.

Het schraapgedrag van katten in meerkatshuishoudens zit dicht tegen het gemiddelde aan, waardoor deze variabele niet bepalend lijkt te zijn voor het gedrag. Om uitspraken te doen over 1-kats huishoudens en het verband met schraapgedrag zijn de aantallen te klein.

- ***Het geslacht van de kat***

Op het eerste gezicht lijken poezen iets grotere schrapers te zijn dan katers; de waarden (41% en 33%) wijken echter niet belangrijk af van het gemiddelde (37%).

- ***Neutralisatie van de kat***

Omdat er (gelukkig) erg weinig niet-geneutraliseerde katten waren, zijn de afwijkende resultaten van deze categorie onvoldoende significant.

- ***Ras van de kat***

Het schraapgedrag van beide categorieën (huis-tuin-en-keukenkat en raskat) zit dicht tegen het gemiddelde aan, dus deze variabele lijkt geen invloed te hebben op het schraapgedrag.

Wel relatie tussen binnenkatten en schrapen, en leeftijd en schrapen

Er is een opmerkelijk verband gevonden tussen het wel of niet permanent in huis leven en de leeftijd van de kat.

- ***Binnenkatten schrapen meer***

Het blijkt dat binnenkatten significant meer schraapgedrag (57%) vertonen dan katten die zowel binnen als buiten leven (29%).

Binnenkatten blijken aanzienlijk vaker te schrapen dan katten die ook naar buiten kunnen.

Hoe valt dit intrigerende verband te verklaren? Ik zie enkele mogelijkheden. Een verklaring

kan zijn dat binnenkatten relatief een kleiner territorium tot hun beschikking hebben. De lucht

van voedsel (waar ze op dat moment even geen zin in hebben), kan dan storend werken waardoor de kat de behoefte heeft het weg te werken.

Een tweede verklaring zou kunnen zijn dat binnenkatten minder afleiding hebben dan buitenkatten.

Verder is het zo dat de buitenkat de maaltijd kan verlaten om naar buiten te gaan. Misschien krijgt de buitenkat veel meer variatie van luchtjes in de neus waardoor de kat minder verstoord reageert op de lucht van voedsel. Wat ook voorstelbaar is, is dat de eigenaren van binnenkatten meer op de kat letten, waardoor het schraapedrag meer opvalt.

▪ ***Jonge katten schrapen meer***

Jongere katten (< 9 jaar) schrapen vaker dan oudere katten (>= 9 jaar), namelijk 46% versus 21%.

Het schrapen lijkt af te nemen met het klimmen der jaren. Jongere katten schrapen significant vaker dan oudere katten. Mogelijke verklaringen hiervoor zouden kunnen zijn dat de oudere kat inmiddels geleerd heeft dat schrapen niet helpt, of dat het reukvermogen van de oudere kat afgenomen is.

Het volledige onderzoeksverslag met suggesties voor vervolgonderzoek kunt u vinden op mijn website: www.kattenkwesties.nl

Jasmien Jansen, september 2009

Onderzoek verricht als onderdeel van de Tinley opleiding tot kattengedragstherapeut